

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله احكام اسلامي ۵

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

حکم نماز جماعت:

نماز جماعت بر هر مسلمان که از حضور در آن عذر نداشته باشد، واجب است. در حدیث آمده است:
« مَا مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي قَرْيَةٍ، وَلَا بَدْوٍ، لَا تُقَامُ فِيهِمْ الصَّلَاةُ إِلَّا قَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ. فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ، فَإِنَّمَا يَأْكُلُ الذُّبُّ مِنَ الْغَنَمِ الْقَاصِيَةَ » (احمد، ابوداود نسائی و حاکم و حدیث صحیح است).

«هرگاه سه نفر خواه در قریه‌ای باشند یا در بیابان، اگر در میان آنان نماز جماعت بر پا نشود، شیطان بر آنان غلبه پیدا می‌کند، لذا شما جماعت را بر خود لازم کنید، زیرا گرگ گوسفندی را شکار می‌کند که تنها و دور از گله بگردد».

و در حدیثی دیگر می‌فرماید:

«من تصمیم گرفتم که انبوهی هیزم جمع کنم و بعد دستور اقامه نماز را صادر کنم و کسی را مأموریت اقامه نماز داده خودم به سراغ کسانی بروم که در نماز جماعت حضور پیدا نمی‌کنند و آنان را پیدا کرده خانه‌هایشان را به آتش کشانم. و در حدیثی دیگر آمده است: شخص نابینائی از رسول اکرم صلی الله علی و سلم اجازه خواست و گفت: من کسی ندارم که مرا به مسجد بیاورد، آیا ممکن است نمازهایم را در خانه بدون جماعت بخوانم؟ رسول اکرم

صلی الله علی و سلم فرمود: آری، وقتی او رفت، رسول اکرم صلی الله علی و سلم او را صدا کرد و فرمود: « هَلْ تَسْمَعُ نَدَاءَ الصَّلَاةِ » آیا تو صدای اذان را می‌شنوی؟ عرض کرد، آری، رسول اکرم صلی الله علی و سلم فرمود: «أَجِبْ» یعنی چاره نداری، باید اجابت کنی. (مسلم).

ابن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: «در زمان پیامبر بجز منافقینی که نفاقشان آشکار بود، کسی دیگر از حضور در جماعت تخلف نمی‌کرد حتی بعضی‌ها که قادر به راه رفتن نبودند، در حالی که دو نفر شانه‌های ایشان را گرفته بود، خود را به جماعت می‌رساندند. (مسلم).

فضیلت نماز جماعت:

نماز با جماعت فضیلت و اجر اخروی بسیار بزرگی دارد، رسول اکرم صلی الله علی و سلم می‌فرماید:
« صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعَشْرِينَ دَرَجَةً » (بخاری). یعنی نماز با جماعت بیست و هفت

درجه از نمازی که منفردا خوانده شود، برتری دارد. در حدیثی دیگر آمده است: « صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَصَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ بِسَبْعٍ وَعَشْرِينَ دَرَجَةً وَذَلِكَ أَنْ أَحَدَهُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ لَا يَنْهَرُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ لَا يَرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ فَلَمْ يَخْطْ خَطْوَةً إِلَّا رَفَعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةً وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ حَتَّى يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ فَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي الصَّلَاةِ مَا كَانَتْ الصَّلَاةُ هِيَ تَحْبِسُهُ وَامْلَأَتْهُ يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ

يَقُولُونَ: اللَّهُمَّ ارْحَمَهُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ مَا لَمْ يَحْدَثْ فِيهِ» (متفق عليه).

«نمازی که با جماعت خوانده شود، بیست و اندی درجه برتر است از نمازی که در خانه یا در بازار خوانده می شود، این برتری بجهت آن است که هرگاه یکی از شما وضو کند و وضویش را کامل سازد و فقط بمنظور ادای نماز به مسجد رود، در برابر هر قدم که بسوی مسجد بر می دارد درجه ای به درجانش افزوده می شود و یکی از گناهانش آمرزیده می شود تا اینکه داخل مسجد شود. و وقتی که داخل مسجد شد، مادام که در مسجد است ثواب نماز باو داده می شود و فرشتگان برای نماز گذار مادام که در محل نماز است دعای مغفرت کرده می گویند: پروردگارا او را مورد مغفرت قرار بده، پروردگارا او را مورد مرحمت قرار بده، و مادام که نمازگزار با طهارت است این دعا برایش گفته می شود».

نماز جماعت با چند نفر برگزار می شود؟

کمترین تعداد برای برگزاری نماز جماعت دو نفر است امام و یک نفر مقتدی، تعداد نمازگذاران هر چند بیشتر باشد نزد خداوند بهتر است. زیرا در حدیث آمده است: «صَلَاةُ الرَّجُلِ مَعَ الرَّجُلِ أَزْكَى مِنْ صَلَاتِهِ وَحْدَهُ، وَصَلَاتُهُ مَعَ الرَّجُلَيْنِ أَزْكَى مِنْ صَلَاتِهِ مَعَ الرَّجُلِ، وَمَا كَانَ أَكْثَرَ فَهُوَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ» (احمد، ابوداود و ابن ماجه).

نماز مرد همراه با مردی دیگر بهتر است از نمازی که تنها خوانده شود و نماز با دو نفر بهتر از نماز با یک نفر است.

و آن نماز که با بیشتر از دو خوانده میشود او در نزد خداوند محبوبتر است.

نماز خواندن در مسجد بهتر است، از خانه و مسجدی که فاصله دارد، نماز خواندن در آن باعث اجر بیشتر است.

زیرا که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم می فرماید: «إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ أَجْرًا أَبْعَدُهُمْ إِلَيْهِ مَمْشًى» (مسلم). پاداش کسانی که از فاصله دور به مسجدها می روند بیشتر است.

حضور بانوان در نماز جماعت:

در صورت امن بودن از فتنه و نبودن اذیت و آزار، بانوان باید در نمازهای جماعت شرکت کنند، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم می فرماید: «لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ» کنیزان خدا (بانوان مسلمان) را از رفتن به مساجد خدا منع نکنید. و می فرماید: «وَلْيُخْرِجَنَّ تَفَلَاتٍ أَيْ غَيْرِ مُتَطَيِّبَاتٍ فَإِنْ مَسَّتْ طَبِيبًا فَلَا يَحِلُّ لَهَا شَهُودُ صَلَاةِ الْجَمَاعَةِ فِي الْمَسْجِدِ».

«زنان در حالی برای نماز جماعت بیرون روند که از خوشبو استفاده نکرده و خود را آرایش نداده باشند در غیر این صورت شرکت در نمازهای جماعت در مساجد برای آنان جایز نیست. زیرا در حدیث آمده است: هر بانویی که از خوشبو استفاده کرده، در نماز با ما شرکت نکند، در صورت آرایش و استفاده از عطر و خوشبو نماز خواندن بانوان در خانه بهتر است. زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «بُيُوتُهُنَّ خَيْرٌ لَّهُنَّ» «خانه های آنان برای آنان بهتراند».

رفتن بسوی نماز جماعت:

کسی که از خانه به مسجد می رود برایش مستحب است که نخست پای راستش را بیرون کرده این دعا را بخواند: «بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَزَلَ أَوْ نُضِلَّ أَوْ نُظْلِمَ أَوْ نُظْلَمَ أَوْ نَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَاجْعَلْ فِي لِسَانِي نُورًا وَاجْعَلْ فِي سَمْعِي نُورًا وَاجْعَلْ فِي بَصَرِي نُورًا وَاجْعَلْ خَلْفِي نُورًا وَأَمَامِي نُورًا وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُورًا وَمَنْ تَحْتِي نُورًا اللَّهُمَّ وَأَعْظَمْ لِي نُورًا»

«به نام خدا، بر خدا توکل کردم، و هیچ قدرت و توانایی جز از طرف خدا نیست پروردگارا! من به تو پناه می برم از اینکه خودما گمراه شویم، یا بسوی دیگری گمراه شویم، و یا اینکه بلغزیم، یا لغزیده شویم، یا ستم کنیم، یا مورد ستم قرار گیریم، یا دچار جهالت شویم، یا با ما به جهالت رفتار شود..... بارالها، از تو می خواهم که مرا مورد آمرزش قرار بدهی همانا غیر از تو کسی دیگر گناهان مرا نمی بخشد، الهی! در قلب، زبان، گوش و چشم من نور قرار ده، پشت و مقابل، پشت و درون مرا، و بالا، و پایین، مرا منور گردان، و نور را برای من بیفزای، و بزرگ گردان».

شایسته است که نماز گذار با متانت و آرامش بسوی مسجد رود، زیرا در حدیث آمده است: «إِذَا أَتَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَعَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتَمُّوا»

«هرگاه برای نماز می‌روید با آرامش و اطمینان بروید، آنچه را که دریافتید، بخوانید و آنچه را که از دست داده‌اید، کامل کنید».

وقتی نماز گذار از خانه به مسجد می‌رسد، نخست پای راستش را داخل مسجد کند و این دعا را بخواند، «**أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ**» (احمد و ابن ماجه).

«به خداوند بزرگ و روی گرامی [که لایق جلالش است] و قدرت قدیم و ازلی او پناه می‌برم از بدی شیطان رانده شده، بار الها! بر محمد و آل محمد درود بفرست، الهی! گناهانم را ببخش و درهای رحمت خود را بر من بگشا» تا دو رکعت تحیة المسجد نخوانده است ننشیند. زیرا رسول اکرم صلی الله علی وسلم می‌فرماید: «**إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يُصَلِّيَ رُكْعَتَيْنِ**» (مسلم).

«هرگاه کسی از شما داخل مسجد شود، تا دو رکعت نخوانده ننشیند» مگر اینکه موقع طلوع آفتاب یا غروب آفتاب باشد، در چنین صورتی بنشینند نماز نخواند، زیرا رسول اکرم صلی الله علی وسلم از خواندن نماز در این دو وقت منع کرده است. (برخی از علماء نمازهای ذوات الأسباب مانند تحیة المسجد را در اوقات مکروه جایز می‌دانند). (مترجم)

هرگاه نماز گذار از مسجد بیرون می‌شود، نخست پای چپ را بیرون کند، داعی را که موقع داخل شدن مسجد

خوانده بود بخواند، البته بجای «**وَأَفْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ**» «**افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ**» گوید.

اهمیت:

۱- شرایط اهمیت:

برای امام لازم است که مرد، عادل و فقیه باشد. بنابراین امامت زن برای مردان صحیح نیست. و امامت انسان فاسق که فسقش به درجه شهرت رسیده است نیز صحیح نمی‌باشد مگر اینکه سلطان و حاکم باشد و مردم از وی احساس خوف و خطر کنند و همچنین امامت جاهل و بی‌سواد نیز صحیح نیست مگر برای کسانی که مثل او جاهل و بی‌سواد باشند.

در حدیث در این باره آمده است: «**وَلَا يُؤْمَنُ فَاجِرٌ مُؤْمِنًا إِلَّا أَنْ يَفْهَرَهُ بِسُلْطَانٍ يَخَافُ سَيْفَهُ وَسَوْطَهُ**» (ابن ماجه آن را روایت کرده است و ضعیف اسن البته جمهور به مقتضای آن عمل کرده‌اند). «زن و مرد فاجر مجاز نیستند که مؤمنی را امامت کنند مگر اینکه بر وی غلبه کرده و خوف شلاق یا شمشیر او مردم را تهدید کند. اما درباره صحت امامت زنان، حکم مشروط و مقید است، باینکه مقتدی‌هایش زنان و فرزندان نابالغ باشند و امامت فاسق نیز محدود به شرایط اضطراری و استثنائی است.

چه کسی برای اهمیت بهتر است؟

شایسته‌ترین فرد برای امامت در درجه نخست کسی است که قراءتش بهتر باشد. بعد کسی است که بینش و

آگاهی دینی‌اش بیشتر است. بعد کسی است که از لحاظ تقوی بر دیگران برجستگی داشته باشد و بعد کسی است که از لحاظ سنی بزرگتر از دیگران باشد. در حدیث در این باره آمده است:

«**يَوْمَ الْقَوْمِ أَقْرَبُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ، فَإِنْ كَانُوا فِي السُّنَّةِ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً، فَإِنْ كَانُوا فِي الْهِجْرَةِ سَوَاءً فَأَكْبَرُهُمْ سِنًا**» (مسلم).

کسی که در فن قراءت مهارت بیشتری دارد، شایسته امامت است، اگر به لحاظ قراءت همه یکسانند، کسی که عالم‌تر به سنت و احکام دین است، بر دیگران حق تقدم دارد. اگر در علم یکسان‌اند، کسی که در هجرت مقدم است، حق تقدم دارد. اگر در هجرت با هم یکی هستند، کسی که سنتش از دیگران بیشتر است، حق تقدم با وی است. سلطان و صاحب منزل بر دیگران حق تقدم دارند. زیرا در حدیث گفته شده است: «**وَلَا يُؤْمَنُ الرَّجُلُ فِي أَهْلِهِ وَلَا فِي سُلْطَانِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ**» در خانه یا در حوزه حکومت فردی بدون اجازه او کسی نباید امامت کند.

اهمیت نابالغ:

امامت نابالغ در نمازهای غیرفرض مانعی ندارد اما در نمازهای فرض امامت او صحیح نیست. چرا که اقتدای مفترض پشت سر متنفّل، روا نیست و نماز نابالغ نفل است لذا در نمازهای فرض امامت او اعتبار ندارد. در حدیث آمده است: «**لَا تَخْتَلِفُوا عَلَى إِمَامِكُمْ**» و

اقتدای مفترض پشت سر متنفل یک گونه اختلاف با امام است.

(اما اگر نابالغ اهل تشخیص و پایبند به طهارت باشد نماز پشت سر وی اشکالی ندارد، همچنین نزد برخی از علماء نماز فرض پشت سر کسیکه نفل می خواند اشکالی ندارد بدلیل حدیث معاذ که ایشان بعد از اینکه نماز فرض عشاء را پشت سر رسول الله می خواند، نزد قومش برگشته و برای آنها امامت می کرد. و حدیث «لَا تَخْتَلِفُوا...» را حمل بر اختلاف در ارکان دانسته اند، زیرا این حدیث را آنحضرت وقتی ارشاد فرمود: که بخاطر بیماری نشسته نماز می خواند و مردم پشت سر ایشان ایستاده می خواندند) (مترجم).

اغلب علماء در این مسأله با امام شافعی اختلاف نظر دارند. او اقتدای مفترض پشت متنفل را جایز می داند و از روایت عمرو بن مسلمه استدلال می کند. عمرو بن مسلمه می گوید: رسول اکرم صلی الله علیه و سلم خطاب به قوم من فرمود: «يَوْمُكُمْ أَقْرَأُكُمْ» کسی که در قرائت و فن تجوید مهارت بیشتری دارد، شما را امامت کند. بعد می گوید: من قوم خودم را امامت می کردم و در آن وقت فقط هفت سال سن داشتم. (بخاری). اما جمهور و اکثریت علماء این روایت را ضعیف تلقی نموده می گویند: بر فرض صحت روایت مذکور، این احتمال وجود دارد که رسول الله صلی الله علیه و سلم از امام شدن عمرو بن مسلمه اطلاع نداشته است چرا که ایشان و قومش در صحراء زندگی کرده اند.

امامت زن:

امامت زن برای زنان صحیح است. امام داخل صف اول و در میان مقتدیها بایستد. دلیل جواز امامت زن برای زنان، این است که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم به ام ورقه بنت نوفل اجازه داد تا مؤذنی که در خانه برایش اذان گوید، برگزیند و در خانه زنان خانه را برای نماز جمعاعت امامت کند. (ابوداود حدیث صحیح است).

امامت نابینا:

امامت نابینا مانعی ندارد. زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و سلم دو دفعه عبد الله ابن ام مکتوم را که فردی نابینا، بود در مدینه جانشین خود قرار داد و ایشان مردم مدینه را در نمازهای پنجگانه امامت می کرد. (ابو داود حدیث صحیح است).

امامت مفضول:

امامت مفضول با بودن فردی افضل و بهتر از او جایز است. بدلیل اینکه رسول اکرم صلی الله علیه و سلم پشت سر حضرت ابوبکر و عبدالرحمن بن عوف نماز خوانده است و مسلماً رسول اکرم صلی الله علیه و سلم از آن هر دو بهتر است. (بخاری).

امامت متیمم:

امامت متیمم (کسی که تیمم نموده) برای کسانی که وضو دارند مانعی ندارد. زیرا عمرو بن عاص رضی الله عنه در یک سریه سپاهیان را امامت می کرد. افراد سپاه متوضی

(کسی که وضو گرفته است) و خود عمرو بن عاص متیمم بود. جریان امامت عمرو بن عاص به رسول الله صلی الله علیه و سلم رسید و رسول الله صلی الله علیه و سلم امامت عمرو بن عاص را انکار ننمود. (ابو داود حدیث صحیح است).

امامت مسافر:

امامت مسافر برای مقیم مانعی ندارد. البته مقتدیانی که مقیم هستند بعد از فارغ شدن امام نماز خود را باید کامل کنند. زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و سلم اهل مکه را امامت می کرد. اهل مکه مقیم و آنحضرت صلی الله علیه و سلم مسافر بود و فرمود: «يَا أَهْلَ مَكَّةِ أَتِ مُؤَا صَلَاتَكُمْ فَإِنَّا قَوْمٌ سَفَرٌ» ای اهل مکه شما نمازتان را کامل کنید، ما مسافریم.. (مؤطا امام مالک).

البته اگر شخص مسافر پشت سر امامی که مقیم است اقتداء نماید. نمازش را کامل بخواند. زیرا از حضرت ابن عباس ب در باره اتمام نماز مسافر پشت سر امام مقیم سوال شد، فرمود: سنت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم همین است. (مسلم و احمد).

محل ایستادن مقتدی:

هر گاه مقتدی یک نفر باشد، در جانب راست امام بایستد. و اگر دو زن با هم نماز می خوانند، مقتدی در جانب راست امام بایستد. اگر مقتدی دو یا بیش از دو نفر بودند، پشت سر امام بایستند. اگر مقتدیها متشکل از مردان و زنان بودند، صف مردان مقدم از صف زنان باید

باشند. اگر مقتدی یک نفر مرد و یک نفر زن است. مقتدی مرد ولو اینکه پسر نابالغی باشد، پشت سر امام بایستد و زن پشت مقتدی مرد بایستد. بدلیل اینکه در حدیث گفته شده است: بهترین صف مردان، صف اول و بدترین صف مردان، صف آخر است. بهترین صف زنان، صف آخر و بدترین صف زنان، صف اول است. (مسلم).

عمل رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نیز مؤید مطلب فوق است. رسول اکرم صلی الله علیه وسلم روزی در غزوه‌ای مشغول نماز بود. جابر رضی الله عنه آمد و طرف چپ رسول لله صلی الله علیه وسلم دست او را گرفته به طرف راستش هدایت کرد، بعد ج باربن صخر آمد و طرف چپ رسول لله صلی الله علیه وسلم ایستاد. رسول لله صلی الله علیه وسلم با دست‌های مبارک خود، آن دو را گرفته، پشت سر خود قرار دادند. (مسلم) و از حضرت انس رضی الله عنه مروی است، می‌گوید: رسول اکرم صلی الله علیه وسلم مرا و مادرم را امامت می‌کرد.

مرا جانب راست خود قرار داد و زن (مادرش) را پشت سر ما قرار داد. و در روایتی دیگر حضرت انس رضی الله عنه می‌گوید:

«صَفَّفْتُ أَنَا وَالْيَتِيمُ وَرَاءَهُ وَالْعَجُوزُ مِنْ وَرَائِنَا» من و یتیم پشت سر رسول الله صلی الله علیه وسلم صف بستیم و پیرزن پشت سر ما ایستاد. (متفق علیه).

ستره امام، سترة مقتدیان است:

اگر امام در پیش روی خود ستره‌ای داشت، مقتدی‌ها نیاز به ستره‌ای دیگر ندارند، زیرا معمولاً نیزه‌ای جلوی آنحضرت به هنگام نماز نصب می‌شد و رسول الله صلی الله علیه وسلم رو به آن نماز می‌خواند و هیچ یک از مقتدی‌ها را برای ستره‌ای دیگر امر نکرد. (متفق علیه).

وجوب تبعیت از امام:

لازم و ضروری است که مقتدی از امام تبعیت کند، سبقت گرفتن مقتدی از امام در ارکان نماز حرام است، انجام دادن ارکان نماز همزمان با امام مکروه است. اگر مقتدی در تکبیر تحریمه از امام سبقت گیرد، لازم است که تکبیر تحریمه را اعاده کند چونکه نمازش باطل است، و چنینی است حکم سلام گفتن مقتدی از امام و اگر مقتدی در رکوع، سجده یا بلند شدن از رکوع و سجده، از امام سبقت گیرد، واجب است که برگردد تا بعد از رکوع و سجده امام، رکوع و سجده کند. زیرا که در حدیث آمده است:

«إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَلَا تَخْتَلَفُوا عَلَيْهِ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ. وَإِذَا صَلَّى قَائِمًا فَصَلُّوا قِيَامًا وَإِذَا صَلَّى قَاعِدًا فَصَلُّوا قُعُودًا أَجْمَعُونَ» (مسلم).

«امام برای این است که از وی تبعیت شود، لذا باوی اختلاف نکنید، هرگاه امام تکبیر گوید، شما نیز تکبیر بگویید، هرگاه امام به رکوع رود، شما نیز رکوع کنید، هرگاه امام سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ گوید، شما رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ بگویید، هرگاه امام سجده کند، شما نیز سجده

کنید، هرگاه امام نشسته نماز می‌خواند، شما نیز دستجمعی نشسته نماز بخوانید».

در حدیثی دیگر آمده است: «أَمَّا يَخْشَى أَحَدَكُمْ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ! أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ» (متفق علیه).

«آیا شما هنگامیکه قبل از امام سر بلند می‌کنید، احساس خوف و خطر نمی‌کنید از اینکه خداوند، سر یا چهره شما را به سر و چهره الاغی تبدیل کند».

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین.
وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.